

TEMA 5

INNVANDRING, DISKRIMINERING, OG SYSSELSETTING

Den nordiske velferdsmodellen bygger på at det er mange som jobber og bidrar til å finansiere velferden

Innvandrere Arbeidskftsressurs (spesielt med en aldrende befolkning)

Problem:

- 1) Konflikter - effekter på lønn og sysselsetting blant innenlands fødte personer, effekter på bruk av velferdsressurser
- 2) Diskriminering – Vi bruker ikke ressursen på beste mulige måte

SOK-2008- Anvendt arbeidsmarkedsøkonomi

- F5.1 Migrasjon (Boeri og van Ours, Kapittel 9)

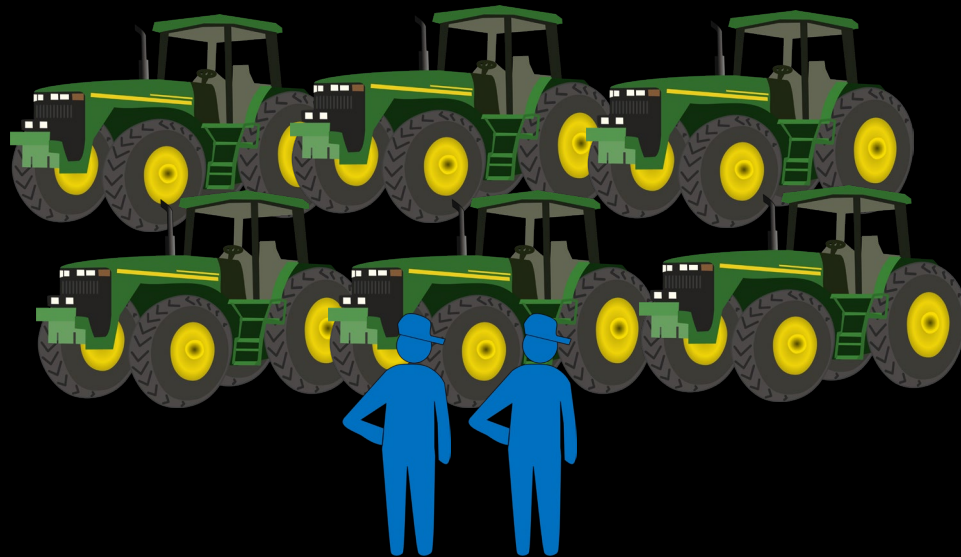
1. Hvorfor skal vi bry oss om migrasjon?

- I en perfekt verden fører fri flyt av produksjonsfaktorer (arbeid, kapital og innsatsgoder) til maksimal velferd og minimale inntektsforskjeller

Land A

Land B

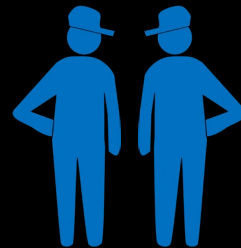

1. Hvorfor skal vi bry oss om migrasjon?

- I en perfekt verden fører fri flyt av produksjonsfaktorer (arbeid, kapital og innsatsgoder) til maksimal velferd og minimale inntektsforskjeller

Globaliseringen har ført til at kapital i dag flyter relativt fritt over landegrenser.

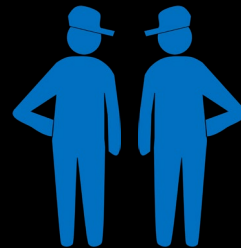
I samme periode har det blitt vanskeligere og vanskeligere for mennesker å flytte mellom land.

1. Hvorfor skal vi bry oss om migrasjon?

- I en perfekt verden fører fri flyt av produksjonsfaktorer (arbeid, kapital og innsatsgoder) til maksimal velferd og minimale inntektsforskjeller

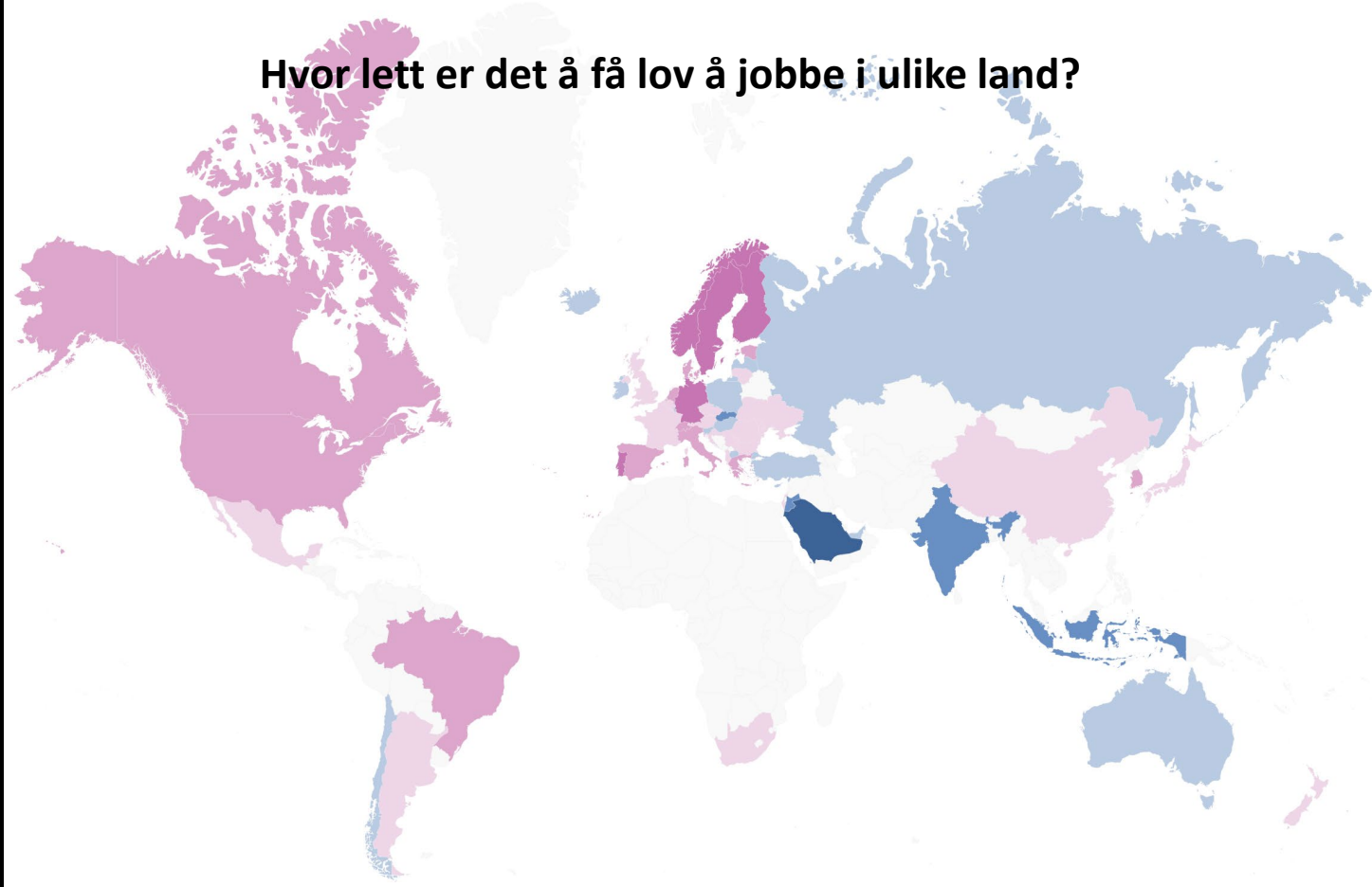
Migrasjonspolitikken regulerer flytting mellom land

- Kvoter
- Krav for å få jobbe eller få asyl

I samme periode har det blitt vanskeligere og vanskeligere for mennesker å flytte mellom land.

Hvor lett er det å få lov å jobbe i ulike land?

80-100 - Favourable

60-79 - Slightly favourable

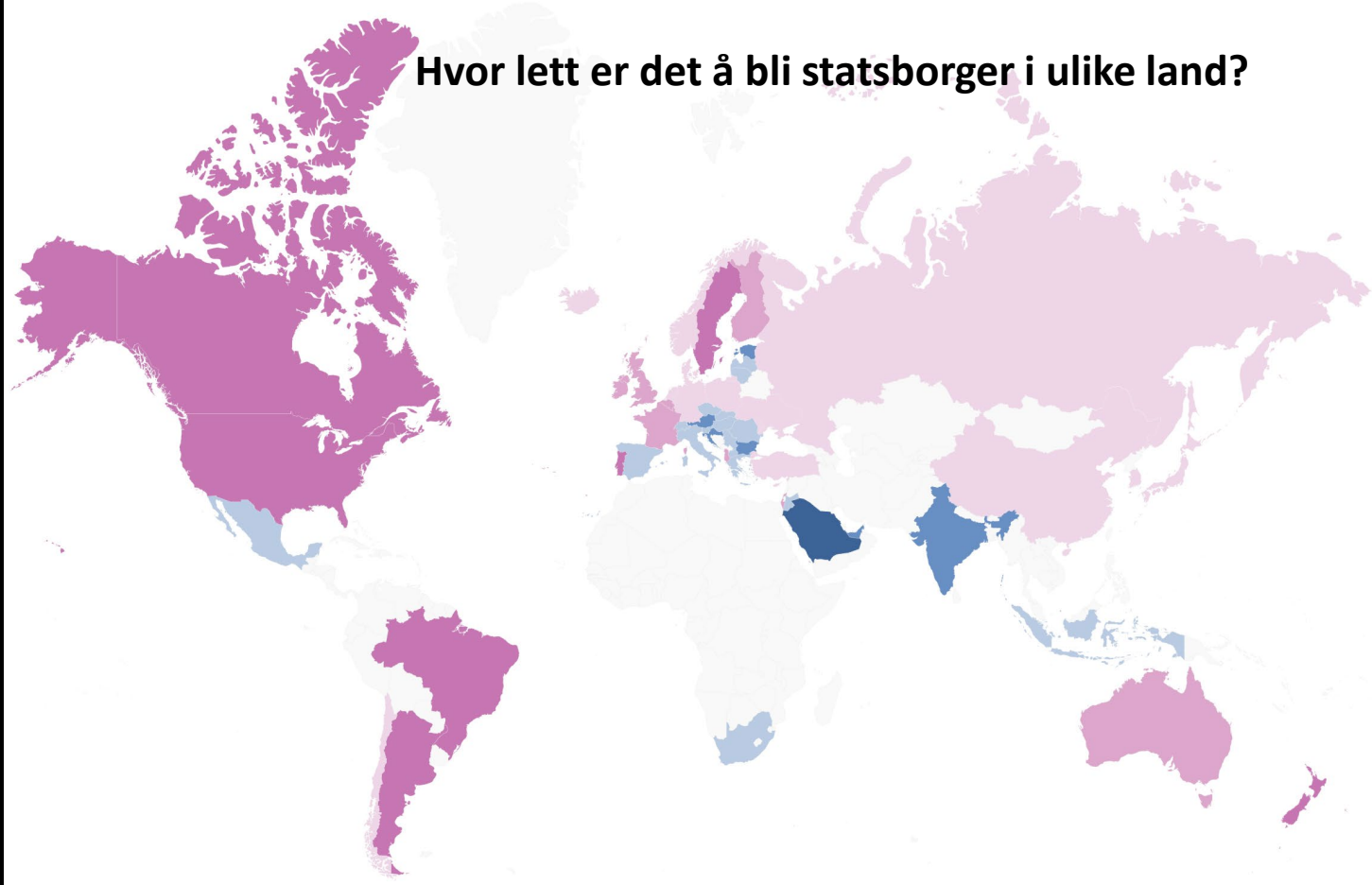
41-59 - Halfway favourable

21-40 - Slightly unfavourable

1-20 - Unfavourable

0 - Critically unfavourable

Hvor lett er det å bli statsborger i ulike land?

80-100 - Favourable

60-79 - Slightly favourable

41-59 - Halfway favourable

21-40 - Slightly unfavourable

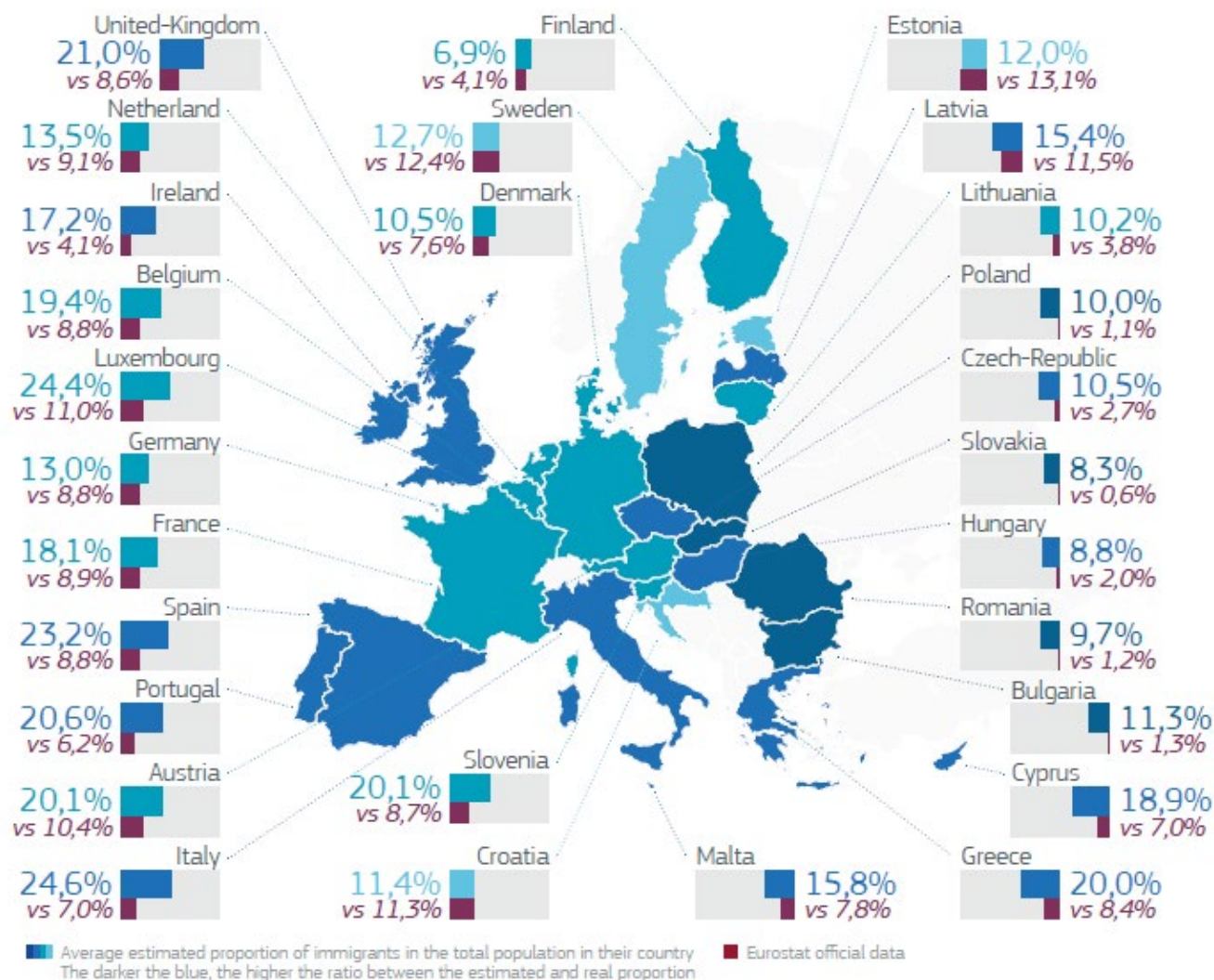
1-20 - Unfavourable

0 - Critically unfavourable

2. Hvorfor har vi migrasjonspolitik?

- Velferdseffektene er på global nivå
 - Migrasjon kan ha kostnader på lokal, og/eller gruppe/individ-nivå.
- Velferdseffektene er på lang sikt og antar at migrasjonsstrømmene er jevne.
 - I virkeligheten skjer migrasjon ofte i bølger
 - Land kan trenge tid til å tilpasse seg
- Migrasjonspolitik kan påvirke størrelsen på og sammensetningen av innvandrere

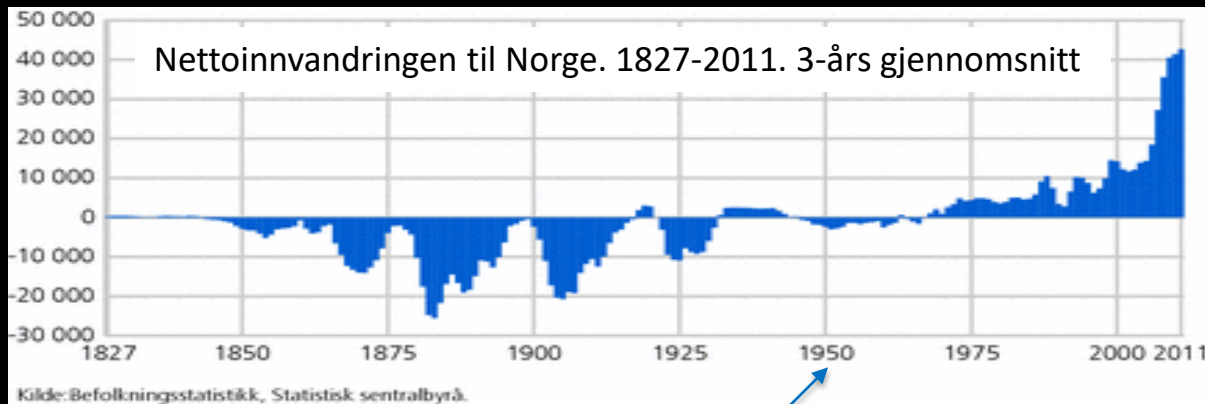
I de fleste europeiske landene opplever folk at innvandringen er større enn den egentlig er

Perceived vs actual immigration
 (share of population)
 Source: Special Eurobarometer 469 (2018)
 Infographics sheet

3. Migrasjon til og fra Norge

- Fram til inn på 1920-tallet migrerte fler ut fra Norge enn inn til Norge (det samme gjelder for Sverige)

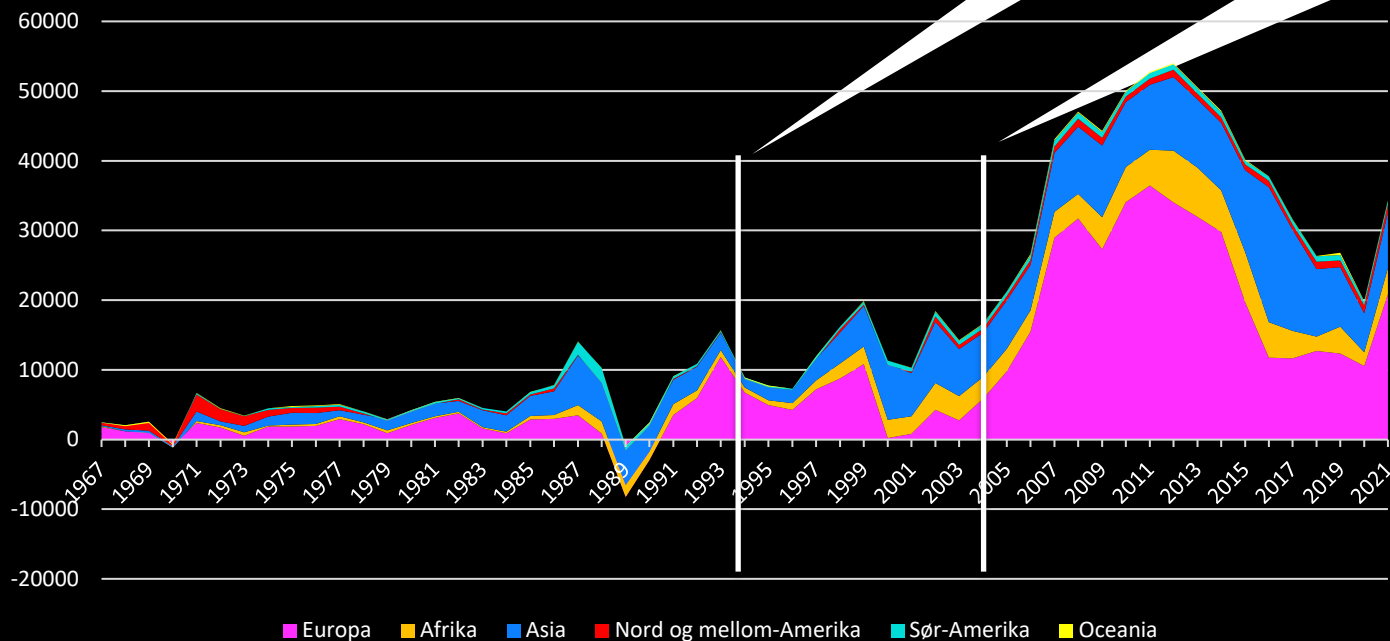
1954: Felles arbeidsmarked mellom nordiske landene. Sverige kom ut av andre verdenskrig med en intakt industri, klar til å produsere for et Europa under gjenoppbygging, og med stort behov for arbeidskraft

3. Migrasjon til og fra Norge

Norge blir en del av EU's indre marked (EØS – avtalen trer i kraft)

Øst-Europeiske land får tilgang til EU's indre marked.

Netto-innvandring til Norge 1967-2021

Teori:

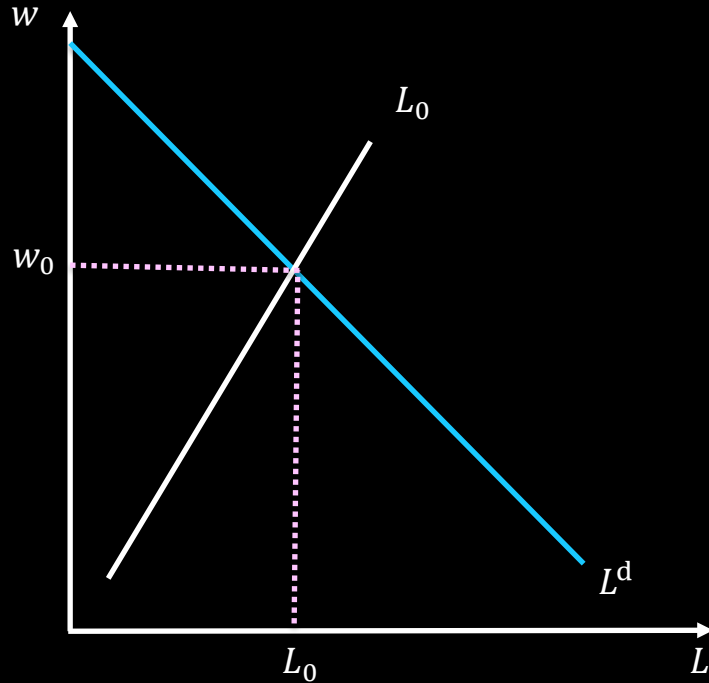
Effekter av innvandring under fullkommen konkurranse

- Antakelser:
- Innvandrere og innfødde er perfekte substitutter (homogen arbeidskraft)
- Fullstendig fleksible lønninger
- Ingen markedsmakt blant arbeidsgivere eller arbeidstakere
- Kort sikt: Ingen effekter på kapital eller etterspørsel på arbeid

Teori:

Effekter av innvandring under **fullkommen konkurranse**

Hva skjer om nettoinnvandringen øker?

Teori:

Effekter av innvandring under fullkommen konkurranse

TEORETISKE PREDIKSJONER

Innvandring = positiv tilbudssjokk

Lavere lønn og høyere total sysselsetting

Lavere sysselsetting blant innfødde hvis tilbudet ikke er helt uelastisk

Økning i total velferd. Reduksjon i velferd blant innfødde arbeidere

Ingen arbeidsledighet

Teori:

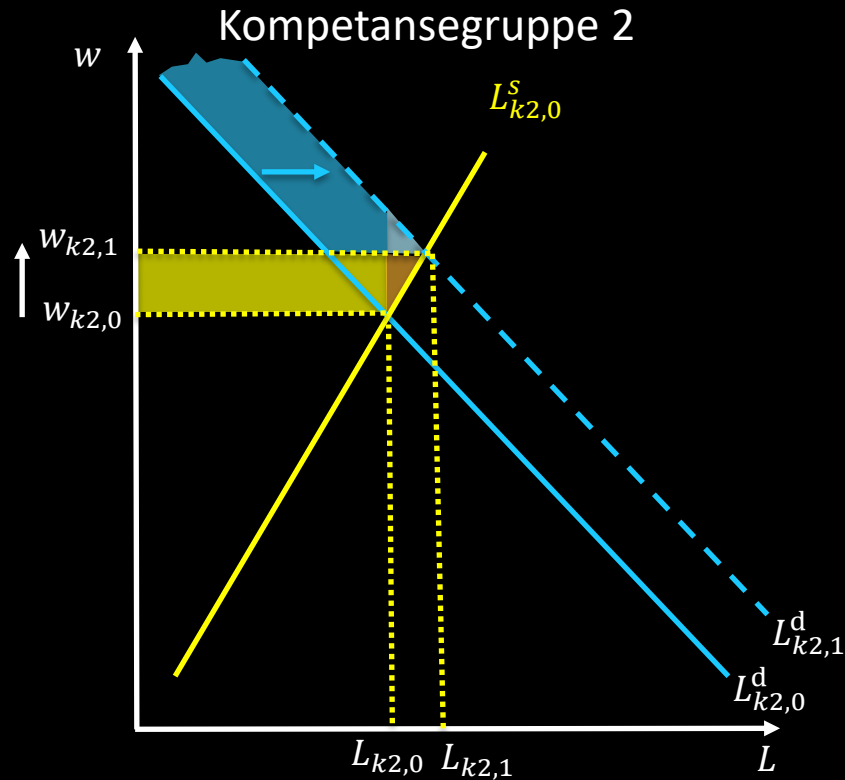
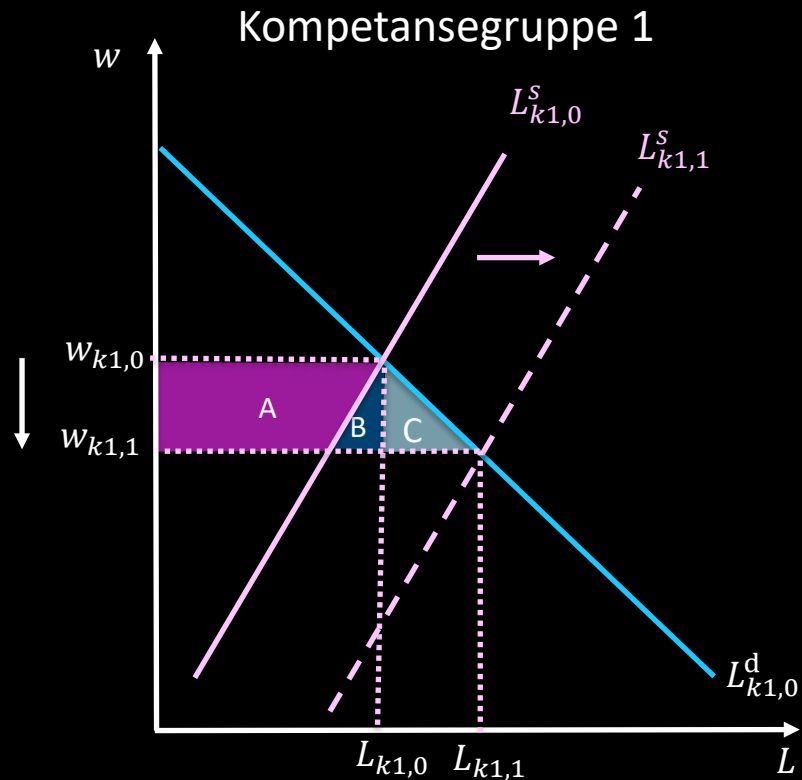
Effekter av innvandring under fullkommen konkurranse

Hva skjer om innvandrere og innenlands-fødte har ulik kompetanse (høy og lav «skill»)?

- Antakelser:
- Arbeidere innen en «kompetansegruppe» er perfekte substitutter
- Arbeidere i ulike «kompetansegrupper» er komplementer
- Innvandrere er overrepresentert innen én «kompetansegruppe»

Teori:

Effekter av innvandring under fullkommen konkurranse

Teori:

Effekter av innvandring under fullkommen konkurranse

TEORETISKE PREDIKSJONER DA INNVANDRERE OG INNENLANDSK-FØDTE HAR ULIK KOMPETANSESAMMENSETTING

Innvandring = positiv **tilbudssjokk** i en kompetansegruppe

Innvandring = positiv **etterspørselssjokk** i andre (komplementerende) kompetansegrupper

Noen kompetansegrupper taper (lavere lønn, lavere sysselsetting)

Andre kompetansegrupper vinner (høyere lønn, høyere sysselsetting)

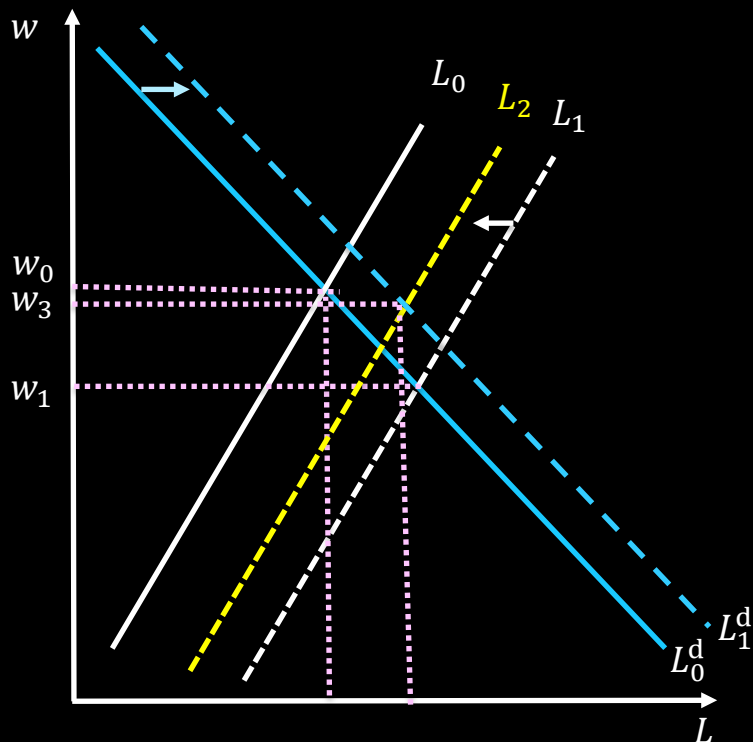

Totalt sett: Økt velferd, ingen arbeidsledighet.

Teori:

Effekter av innvandring under **fullkommen konkurranse**

Effekter på lang sikt

Innenlands-fødde bytter yrke
(kanskje utdanner seg)

Bedrifter investerer i sektoren
der lønningene har minket

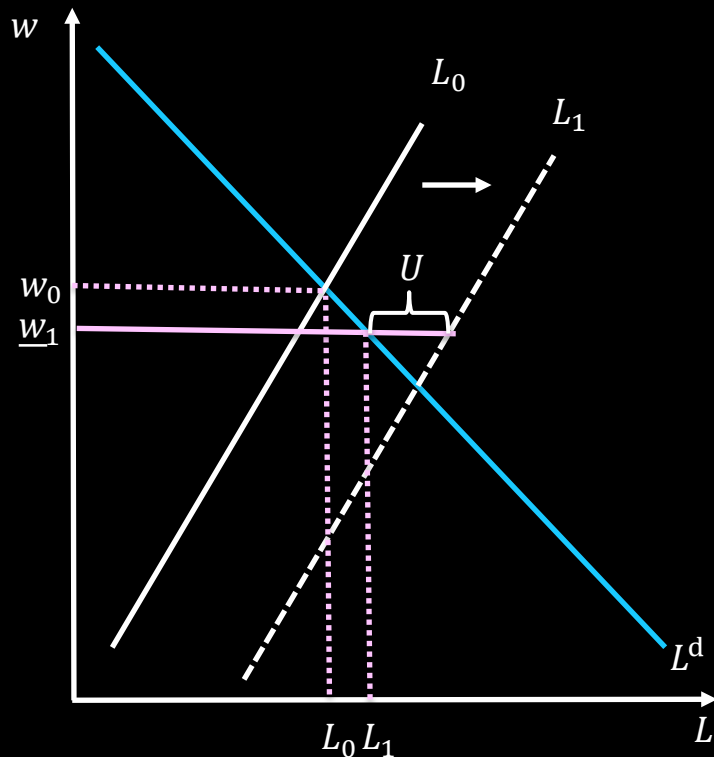
Økt innvandring kan også ha en
positiv effekt på aggregert
etterspørsel

Mindre effekt på lønnsnivå på
lang sikt

Teori:

Effekter av innvandring under **ufullkommen konkurranse**

Delvis rigide lønninger

Antakelse: Homogen arbeidskraft

Innvandring = positiv tilbudssjokk

Som følge av f.eks tariffavtaler er lønna rigid nedover. Kan ikke tilpasse seg helt.

Tilbudsjokket fører til at det oppstår arbeidsledighet.

Noen av de som blir arbeidsledige vil sannsynligvis være innenlandsk-fødde.

Teori:

Delvis rigide lønninger

Effekter av innvandring under **ufullkommen konkurranse**

TEORETISKE PREDIKSJONER

Innvandring = positiv tilbudssjokk

Arbeidsledighet. Størrelse avhengig av hvor rigide lønningene er

Reduksjon i velferd for innfødte arbeidere: lavere sysselsetting + arbeidsledighet

Økning i velferd blant arbeidsgivere avhengig av hvor rigide lønningene er

Teori:

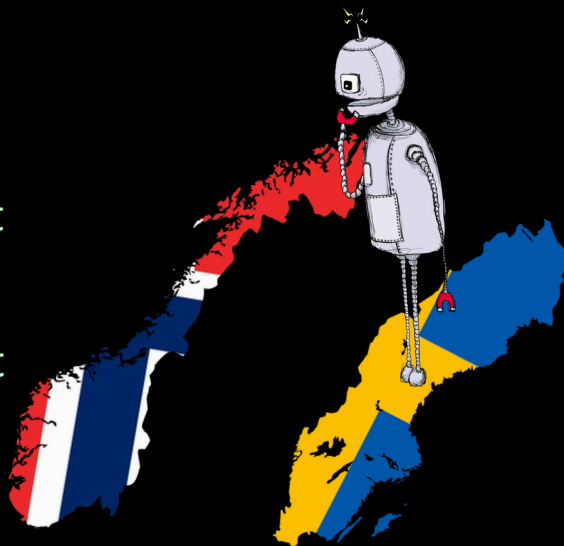
Hva driver beslutninger å migrere?

- Antakelse:
- Beslutning om å flytte fra en plass til en annen avhenger den **diskonterte nettoverdien** av å flytte (kost-nytte analyse)

Nytte

Monetære fortjenester:
Framtidig økning i inntekt

Sosiale fortjenester:
Trygghet, sikkerhet, frihet

Kostnader

Monetære kostnader for
å flytte

Sosiale kostnader for å
flytte

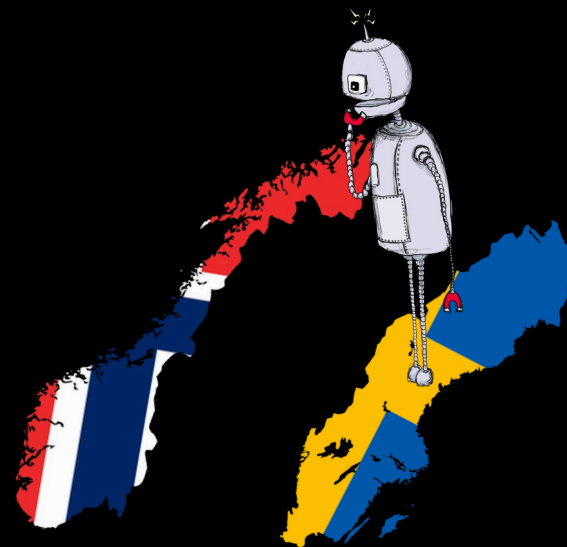
Teori:

Hva driver beslutninger å migrere?

- Antakelse:
- Beslutning om å flytte fra en plass til en annen avhenger den **diskonterte** nettoverdien av å flytte (kost-nytte analyse)

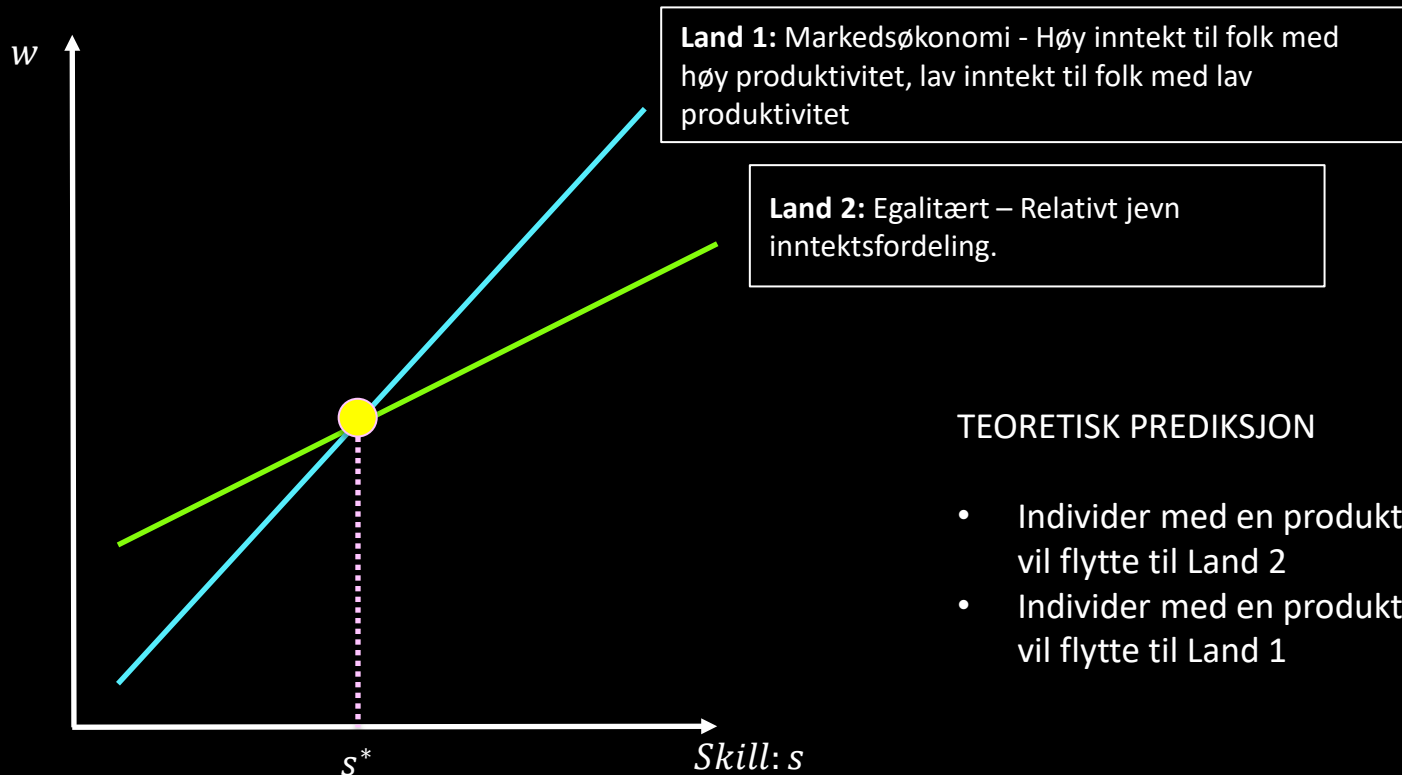
Generell prediksjon:

Unge vil flytte oftere enn gamle
Folk vil flytte dit de kan få en relativt høy
inntekt

Teori:

Hvor flytter folk?

TEORETISK PREDIKSJON

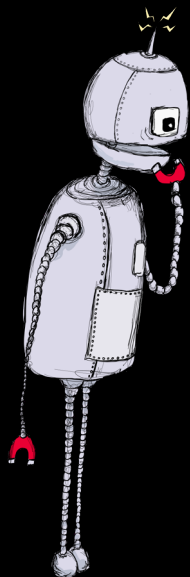
- Individuer med en produktivitet **lavere enn s^*** vil flytte til Land 2
- Individuer med en produktivitet **høyere enn s^*** vil flytte til Land 1

Empiri: Hvordan påvirker innvandring lønn, sysselsetting og arbeidsledighet blant innfødte?

Empiri: Hvordan påvirker innvandring lønn, sysselsetting og arbeidsledighet blant innfødte?

- Vanskelig å studere:

Hvor skal
jeg flytte?

Norge: Høy lønn
Lav arbeidsledighet

Sverige: Lav lønn
Høy arbeidsledighet

Seleksjon:
Folk flytter dit lønna er høy
og arbeidsledigheten er lav

Empiri: Hvordan påvirker innvandring lønn, sysselsetting og arbeidsledighet blant innfødde?

- Ulike løsninger for å identifisere effekter av migrasjon på lønn og arbeidsledighet/sysselsetting
- Naturlige eksperimenter: Analyse av reformer som påvirker noen grupper men ikke andre (difference-in-difference)
- Instrument-variabel analyse: Bruk noe som påvirker migrasjon men ikke lønn/arbeidsledighet/sysselsetting som «instrument» for å finne effekten
 - Eksempel: Se på effekter av økt innvandring i områder der det bor mange fra utlandet fra før, sammenlignet med andre områder.

Empiri: Hvordan påvirker innvandring lønn, sysselsetting og arbeidsledighet blant innfødde?

- FUNN
- De fleste studier finner en svært liten (faktisk null) effekt av innvandring på total sysselsetting og arbeidsledighet
- Kan likevel være at det er effekter på mikronivå (omfordeling mellom ulike grupper i samfunnet).

Empiri: Effekter på finansiering av velferden

- Innvandrere har **høyere arbeidsledighet** enn innfødde (mer trygd), men bruker **mindre erstatning for sykdom og pensjon** (mindre trygd)
 - De fleste forskjeller forklares av demografi (alder og antall barn), og utdanning
- Det er store forskjeller mellom land i hvor godt barn til innvandrere klarer seg. I Norge er det liten forskjell i arbeidsledighet, men stor forskjell i sysselsetting.

Politisk spørsmål 1: Skal vi lukke døra?

- Skal vi har forskjeller i rettigheter mellom innvandrere og innfødte?
 - F.eks. rett til arbeidstrygd helsevesen
- Relativt populær politikk blant mange velgere, og har innført i f.eks. California
- Trolig at politikken påvirker størrelsen på migrasjonen...
- Men..
 - Vanskelig å håndheve
 - Vil utsette integrasjon
 - Er det rettferdig?

Politisk spørsmål 2: Skal vi ha poengsystem?

- Brukes i flere land
 - f eks Danmark, Australia, Canada, Ny-Zealand, Sveits og Storbritannia
- Poengsystem i Danmark:
 - Utdanning
 - Yrkeserfaring
 - Språkkunnskaper
 - Dobbelt så høyt krav for innvandrere under 24 år

Fordeler:

- Forenkler innvandringspolitikken (inkludert asylsøking)

Problemer:

- Er poengsystemet en effektiv måte på å velge innvandrere?
- Er det rettferdig?
 - Risiko for "brain drain« i fattige land
 - Får de med mest behov lov å bli her?